لیکلې بڼه

د فرمانونو د اغېزو په اړه علمي ـ څېړنیز کنفرانس ته د شیخ الاسلام

أمیر المؤمنین شیخ القرآن والحدیث مولوي

هبة اللّٰه اخندزاده (حفظه اللّٰه) وینا

۹ جمادی الآخر، ۱۴۴۸ هـ.ق

۲۸ عقرب، ۱۴۰۵ هـ.ش

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْم

د فرمانونو د اغېزو په اړه علمي ـ څېړنيز کنفرانس ته د شيخ الاسلام

أمير المؤمنين شيخ القـرآن والحديث مـولوي

هبة الله اخندزاده وينا

حفظه الله

ليکلې بڼه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله، نحمده ونستعينه ونستغفره و نؤمن به، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا، ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدًا عبده ورسوله. اما بعد، فأعوذ بالله من الشيطن الرجيم

قال الله تعالى:

يَاأَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ (سورة النساء:۵۹)

«اې مؤمنانو! د الله، رسول او هغو کسانو اطاعت وکړئ چې ستاسې څخه د امر خاوندان دي.»

و قال الله :

وَاعْتَصِمُوْا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيْعًا وَّلَا تَفَرَّقُوْا (سورة آل عمران:۱۰۳)

«ټول يوځای شئ، د الله رسۍ کلکه ونيسئ او تيت او پرک کيږې مه.»

و قال رسول الله صلى عليه وسلم:

«الدِّينُ النَّصِيحَةُ» قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: «لِلهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ».[1]

«"دين نصيحت دی" مونږ وويل: د چا لپاره؟ هغه وفرمايل: "د الله لپاره، د هغه د کتاب لپاره، د هغه د رسول لپاره، د مسلمانو چارواکو او د دوی عامو خلکو ته».

او كما قال صلى الله عليه وسلم

صدق الله ورسوله النبي الكريم، ونحن على ذلك من الشاهدين والشاكرين والحمد لله رب العالمين.

ډېرو درنو، قدرمنو، شيوخ کرامو، علماء عزامو، مجاهدينو کرامو او په دې حاضر قدرمن او مقدس مجلس کې د اسلامي امارت ټولو مسؤولينو ته او نورو شريکانو او ګډونوالو ته السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!

الله جل جلاله د دې علماء کرامو، مشايخو عزامو او دې مجاهدينو او دې مجلس د شريکانو دغه محنت چې کړی يې دی، الله تعالى يې په جهاد في سبيل الله کې حساب کړي او الله جل جلاله د دين د احياء لپاره ذريعه وګرځوي او الله د مسلمانانو لپاره د خير او برکت ذريعه وګرځوي!

دغه مقدس عمل چې دا علماوو سرته رسولی دی، چا چې په دې کې نظر کې ورکړی دی چې دغه مقدس مجلس يا او په دې کې چې چا همکاري کړې ده او تر دې آخرې نقطې

[1] صحيح مسلم

پورې چې ټول پکې شريکان شوي دي او چا يې د دې جوړېدو خدمت کړی، چا يې امنيت نيولی دی، چا يې نور خدمات سرته رسولي دي، الله جل جلاله د هغوی ته اجر عظيم ورکړي او الله تعالی يې په جهاد في سبيل الله کې ورته حساب کړي.

ورونو يقيناً دا يو مقدس مجلس دی، دا د اسلام او د دين په حمايت کې مجلس او اجتماع ده، دا شيخ صاحب په مجلس کې دا خبره وکړه چې دغه د پوهنتون علماوو کرامو، دغه مجاهدينو داسې يو عمل سرته رسولی دی، پر دې فرامينو او قوانينو، د دې په شريعت او حقيت باندې يې مقالات ليکلي دي، نو غواړي چې د علماوو داسې يو مجلس جوړ شي څو علماوو ته، دا مقالې وويل شي، او علماوو ته پېش شي، په مجموع کې دې امت ته د رهنمايي لپاره راووځي، ذهنونونه جوړ شي، فکرونه جوړ شي. نو په هغه مجلس کې مشران ډېر ناست وو، بيا ما مشرانو ته دا وويل چې الله جل جلاله خو د دې دغه علماوو ته ډېر لوی اجرونه ورکړي دا خو يې ډېر ښه کار کړی دی، او دې خپلو مشرانو ته، دې وزيرانو صاحبانو او دې نورو ته په هغه مجلس کې ما وويل چې دې خلکو ته تقدير ورکړی، ستاسو د امير چې هر څوک حمايت وکړي هغوی ته تقدير ورکړی، ځکه ستاسو د امير فرمانونه عملي کول، ستاسو اعزاز دی، چې ستاسو امير څومره معزز وي، قدرمن وي محترم وي نو دا د ټولو مسلمانانو، د دې رعيت احترام دی، او که د امير احترام نه وي، نو بيا خو د دې رعيت احترام نشته.

او دا يوه مهمه وظيفه ده چې د دې امير د فرمانونو، حکمونو، هدايتو، توصيو د دې حمايت دا سبب د وحدت دمسلمانانو گرځي، او دا سبب د فتنو د دروازو د بنديدو سبب گرځي، هغه فتنه چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په خپل مقدس حديث شريف کې فرمايي:

الفِتنةُ نائمةٌ لعنَ اللَّهُ مَن أيقظَها

پر هغه چا چې فتنه را ويښوي په هغه باندې رسول الله صلى الله عليه وسلم، د لعنت ښيرا کړې، نو يو سړی چې د فتنې دروازه بندوي نو بالمقابل په هغه باندې رحمت د الله تعالى دی، نو دا نن چې دا علماء د دې فرمانونو او قوانينو حمايت کوي دا د فتنو دروازه بندوي، نو د دې خلکو سره کمک وکړئ، تعاون وکړئ، مجلس ته يې ورشئ او د مجلس مصرف ورکړئ، د دې علماوو قدر وکړئ، موږ يې هم قدر کوو. علماوو کرامو ستاسو د جد او جهد د اسلام او دين په خاطر موږ ستاسو شکريه اداء کوو، الله مو دغه خدمت قبول کړه.

دا (مجلس) زما نه دی، نه دا عمل تاسو زما د شخصيت لپاره کړی دی، نه مو زما لپاره محنت کړی دی، دا تاسو د الله لپاره کړی، تاسې د الله د دين لپاره کړی، د تاسو د الله د شريعت او رضا لپاره کړی.

زموږ عجيبه ښه سياست دی، د قرآن پاک سياست دی، د شريعت سياست دی، يو اصل لرو:

لا طاعة لمخلوق في معصية الخالق...

«د خالق په بې اطاعتۍ کې د مخلوق اطاعت نشته.»

بس دا يو اصل دی د اسلام يو اصل دی، چې د امير اطاعت د خالق په معصيت کې نه کوو . نو امير هغه وخت موږ ته د اعتبار وړ دی، چې حکم، فرمان، قانون، هدايات او نصائح يې په معصيت او ګناه نه وي، دا به د الله جل جلاله او د رسول الله صلى الله عليه وسلم د مقدسې لارې خلاف نه وي، بيا يې موږ منو، بيا موږ امير نه منو، موږ هغه مقدسه لاره منو، ګورئ تاسو علماوو کرامو دا مقالات ليکلي او زما مخ ته ۷۵ جلد پروت دی، په دې ټولو کې د اسلامي امارت حقيقت او دا چې اسلامي امارت څشی دی (بيان شوی

دی) او دا ډېره مهمه مسئله ده. دا ډېر وخت د اسلامي نظام او اسلامي امارت هغه معرفت، تعريف، پيژندل او آثار يې بيخي ختم شوي وو، اوس چې الله جل جلاله بيا اعاده وکړه.

إِنَّ الدِّينَ بَدَأَ غَرِيبًا وَسَيَعُودُ غَرِيبًا [2]

تاسې علماوو ته معلومه ده، فتوی کاملیې د دې ترجمه داسې کړې ده، چې ان الدين قد بداء غريبا په اسلام د ظهور په اول وخت کې په ډېر عجيب انداز باندې الله دا دين راپورته کړ، په ټولو دينونو يې غالب کړ، چې ټوله دنيا کفر او شرک نيولې وه، بې دينی، يهوديت او نصرانيت نيولې وه، د ابراهيم عليه السلام دعوه يې کوله چې مونږ په ابراهيمي دين باندې يو، خو هغه دين يې نه پيژندلو چې دا ابراهيمي دين اوس څشی دی، له خلکو څخه ورک وو، خلکو د ډبرو عبادت کولو، د جماداتو عبادت يې کولو په خدايی يې نيولې وو، خو الله پاک دغه دين (اسلام) را پورته کړ، په داسې يو حالت کې، نو دغه کاملې ليکلې دي چې لکه په اول کې چې الله تعالی داسې عجيب او غريب دا دين راپورته کړ، وروسته به په آخرالزمان کې بيا الله تعالی دا دين داسې عجيب او غريب راپورته کړي. بيا به دا دين راپورته شي، اسلام به راپورته شي.

نو په داسې يو عجيب انداز باندې الله تعالی دا دين راپورته کوي چې بيخي د توقع خلاف وي، زما خو خپله په دغه شعبان کې يوولس کاله د اميريت او مسؤوليت پوره کيږي، په دا يوولس کاله چې زما د امارت دوره وه زما بيخي دا توقع نه وه چې داسې يو حالت به راځي چې اسلامي نظام به وي دا کفر به شکست خوري او دغه د فکر خلک دي دا به حاکمان کيږي دا به په ځمکه باندې الله پاک مسلط کوي. زما سره دا توقع نه وه، دغه وو چې دا جهاد ماض الی يوم القيامة دا جهادونه به وي شهادتونه به وي. دغه جنګ به وي د کفر

[2] أخرجه أحمد في مسنده

خلاف مقابله به روانه وي خو الله جل جلاله زمونږ د توقع خلاف داسې فتحه او کاميابي او د دې دين نصرت وکړ، چې ټوله دنيا کې د چا دا توقع نه وه، دا يو عجيب حالت و، عجيب حالت راغلو چې الله پاک د دين نصرت وکړ او دا دين يې کامياب کړ، نو اوس چې دا دين کامياب شو، اسلام کامياب شو، اسلامي نظام او اسلامي امارت حاکم شو، اوس د اسلامي امارت په حقيقت باندې خلک پوهول او ورته يې تعريفول، په ښه آسانه الفاظو او تعبيراتو، که مسؤولين دي که غير مسؤولين دي د دې اسلامي امارت تعريف او د هغې حقيقت ورته بيانوو.

دا محدثين علماء دا مجتهدين اوس خو مونږ ته د دې مجتهدينو له منځ څخه چې د دوی د رأيې او اجتهاد اتباع شوې ده دغه څلور مذهبونه مشهور شوي دي چې د دې امت اتباع کړې ده او مجتهدين په دې باندې مقصور نه دي، مجتهدين تر دې ډېر دي. هر حديث چې په احکامو کې راشي نو په هغه کې مختلف قولونه وي، فلان محدث وايي چې د دې دا معنا ده، فلان محدث وايي چې د دې دا معنا ده، فلان محدث وايي چې د دې دا معنا ده، اوس د حديث په معناوو باندې عمل، اوس ما او تا خو په هغه زمانه کې راغلي يو چې د حديث معنا هم نشو بيانولای، ځکه ما او تا خو تر ۴۰۰ کاله وروسته را پيدا شوي يو، چې د اجتهاد دروازه بنده شوې ده، اجتهاد هم نشو کولای، ما او تا هغه خلکو يو چې تقليد را باندې واجب دی چې اوس به مونږ د دې فقهاوو رحمهم الله تعالی تقليد کوو او اجتهاد به نه کوو، نو اوس چې ته تقليد کوې نو خامخا به د يوه مذهب اتباع کوې او د يوه مجتهد اتباع به کوې، نو د کوم مجتهد اتباع کوې؟ يو مجتهد يو څه وايي او بل خو بل څه وايي، ته به د يوه مجتهد اتباع وکړې بل څوک خو د بل مجتهد اتباع کوي نو بيا خو به په منځ کې اختلاف وي، يو به وايي دا حق ده بل به وايي دا حق ده، نو دلته بيا شريعت عملي شو؟ د الله جل د دغه حکم د دغه امر عملي کېدل چې واعتصموا بحبل الله دی، دا

موقوف دی په امير باندې چې امير نه وي د دغه امر عملي کېدل نشي کېدای ځکه چې د امير په وجه باندې خلک په يوه مسير روانيږي د شريعت په احکامو کې تاسې علماو ته معلومه ده په دې فقه شريفه کې د دغه مجتهدينو اقوال دي اختلاف دی، ډېر اختلاف پکې دی. خلک خو په يوه مسير باندې نشي تللی..اوس په مسلمانانو باندې واجب ده چې يو امام ولري، يو څوک مخته کړي ترڅو دا اختلاف ختم کړي نو اوس د دې امير وظيفه دا ده چې دا خلک په يوه مسير باندې روان کړي د دې فقهاوو رحمهم الله تعالی د اقوالو څخه يو قول انتخابوي له هغه څخه فرمان جوړوي او دا فرمان رايه او ذهني فکر نه وي دا ديموکراسي او خلکو فکر ندی، دا د الله جل جلاله په شريعت کې امام يوه لاره انتخابوي چې د دې مجتهدينو په قولونو کې کومې لارې معلومې کړې دي دی (امير) يوه لاره او يوه مذهب انتخابوي په افغانستان کې به په حنفي مذهب باندې ټول خلک روان ياست، بيا په شافعي مذهب باندې تعامل ناروا دی بس خبره خلاصه شوه اوس تاسې ټول په يوه مسير باندې روان ياست، دلته به څوک په بل مذهب باندې نه ځي.

علماء کرامو، شيوخو کرامو، دا نصب د امير دا خو د اهمو واجباتو څخه په اسلام کې دی، تاسې ته معلومه ده رسول الله صلی الله عليه وسلم چې وفات شو نو له تدفين څخه مخکې صحابه رضي الله عنهم امير ودراوه، دا د دې لپاره چې فتنې سر پورته نکړي، د مسلمانانو په منځ کې اختلاف رانشي چې دا د مسلمانانو او اسلام لپاره هلاکت دی، نو د نبي کريم صلی الله عليه وسلم مبارک دفن نه کوي اول ځي ابوبکر صديق رضي الله عنه امير ټاکي د هغه له ټاکنې تفصيل خو تاسې ته معلوم دی. نو د امير له نصب څخه مقصد د مسلمانانو وحدت دی، دا د کلمې يوالی، دا د فتنو ورک کېدل، دا ملوک الطوايفي ورک کېدل، او مسلمانان لکه رسول الله صلی الله عليه وسلم چې دې امت ته څومره ډېر هدايات د وحدت کړي دي چې تاسې سره متحد شی لکه يو جسد، مؤمنان بايد داسې

وي که په يوه جسد کې يو عضوه نا آرامه شي نو ټول جسد به ورسره نا آرامه وي او تاسې داسې شی لکه بناء، مستحکمه بناء يو پر بل باندې ځانونونه ټينګ کړی، چې يوه خښته وکاږي نو ټوله بناء سستيږي. او الله جل جلاله فرمايي:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنْيَانٌ مَّرْصُوصٌ ○ (سورة الصف:۴)

«د الله خو هغه خلک خوښ دي چې د هغه په لار کې په داسې شان صف ترلي دي جنګيږي چې ګواکې هغوی يو محکم کړی شوی دېوال دی.»

الله څومره د وحدت خواته د خلکو ترغيب کړی دی او الله جل جلاله په مقدس کتاب کې فرمايي:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا (سورة آل عمران:۱۰۳)

«ټول يوځای شئ، د الله رسۍ کلکه ونيسئ او تيت او پرک کيږئ مه.»

دا د اتحاد لپاره هغه منبع ده، الله په دې آيت کې په اتفاق باندې امر کړی اعتصام بحبل الله او شريعت باندې او د رسول الله په سنتو باندې.

وروڼو تاسې علماوو ته معلومه ده په شريعت باندې عمل پرته له امارته امکان نلري هېڅوک يې نشي کولای. ترڅو چې شرعي امارت او امير موجود نه وي امکان نشته چې اعتصام بحبل الله راشي، په قرآن او احاديثو دې عمل وشي او سنت د رسول الله د عملي شي، يوازې د امير په وجود کې شريعت عملي کيږي.

اوس الله تعالى امر کړی په اعتصام بحبل الله په اتفاق او وحدت او لارې يې هم راته ښودلې ده چې د اتفاق او اتحاد لاره مو دا ده چې الله پاک وايي چې أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنكُمْ دا اولی الامر دي، مورږ يو څه وخت مخکې دا مسئله ما قاضي

صاحبانو ته ويلې وويل، ما ويل قاضي صاحبانو زما يوه ملاحظه ده، په دې فيصلو کې چې تعزيري فيضلې دي هغه دا ده چې قاضيان صاحبان چې د تعزير فيصله کوي نو بيا دوی په خپله رايه باندې يوه اندازه معلوموي او د دې قاضيانو دا اجتهاد سره مختلف وي، يوه موضوع يې په هغه کې يو قاضي صاحب مجرم ته برائت ورکوي بل قاضي صاحب بيا درنه سزا ورکوي بل بيا سپکه سزا ورکوي، نو خلک پوښتنه کوي چې دا څه روان دي؟ نو يو خو ما ويل لکه په کتاب کې چې وايي دغه تعزير مفوض دی د قاضي رايې او نظر ته، نو کتابونو ليکلې دي چې د قاضي له رأيې څخه هغه مجتهد قاضي مراد دی، چې دا قاضي به مجتهد وي، دا زمونږ د زمانې قاضيان مجتهدين نه دي، دا مقلدين نه دي، دوی رايه نلري، دوی به په دې تعزير کې هم رأيه نه ښکاره کوي، نو دوی به څنګه کوي؟

اوس امام رافعي وايي، چې امام او اولی الامر به دا سزاوې معلوموي او ټاکي به يې، او قاضيان به هغه سزاوې ورکوي، بيا نو د دې لپاره علماوو کار وکړو، دا جزئيات يې سره را جمع کړه، چې د مسلمانانو امام د جرمونو لپاره سزاوې معلومې کړي، بيا دې علماوو ته د شيخ مولانا عبدالحکيم صاحب په مشرۍ يو مجلس جوړ شو زمونږ د قاضي القضات په مشرۍ، ډېر قاضيان راغلي وو او دا موضوع دوی ته وسپارل شوه، چې تاسې د جرمونو لپاره جزاوې معلومې کړئ، په هغه باندې کار وشو، او اوس به تاسې ليدلي وي چې يوه اصول نامه جوړه شوې ده په هغه کې د جرمونو سزاوې معلومې شوې دي، دا اوس مونږ ورته معلوموو او دا اختلاف ختم شو، نو اصل مقصد دا دی د شرعي احکامو تطبيق وشي او اختلافونه ختم شي، په شرعي امورو کې امام او امارت ته، شرعي ضرورت دی، دا يو مادي ضرورت نه دی بلکې دا د مسلمانانو يو معنوي ضرورت دی.

ماته خو دغه د قصاص او اعدام فيصلې راځي، نورې فيصلې خو دغه قاضي صاحبان تطبيق کوي، خو مونږ ورته ويلي دي چې د قصاص او حدودو فيصلې به زمونږ له تنفيذي

امر څخه مخکې نه نافذوئ، دلته به يې راوړئ، نو دوی يې رالېږي، نو د قصاص په فيصلو کې به ماته دوه ډوله فيصلې راتللې، يو ډول داسې وه چې په محکمه کې به فيصله شوې وه چې دې سړي اقرار کړی دی، چې بل مې په وژونکې آله يا آله قاتله باندې ووژلو، نو دا آله قاتله د عمدي قتل دليل دی، د امام صاحب قول دی چې دلته بيا قيد ته ضرورت نشته او دا سړی بايد قصاص شي. دوهم ډول دا وې چې دې سړي په يوه وژونکې وسيله او آله باندې قتل کړی دی او دا آله قاتله د عمدي قتل دليل نشي کېدای، امام يوسف صاحب وايي تر څو چې قيد د عمد نه وي (يعني اقرار وکړي چې ما په عمد او قصد سره قتل کړی دی). اوس دا دوې لارې دي، ماته فيصلې په مختلفو لارو راځي، بيا مې دا قاضيان صاحب راټول کړل او ورته مې وويل چې تاسې به په قصاص کې د امام ابو يوسف رحمه الله په قول باندې فيصله کوئ، بس دغه پر تاسې باندې لازم دي، اوس مسير يو شو، د ټولو قاضيانو فيصلې يو شوې، اوس امير د دې لپاره دی، چې د شريعت د ننه مسير يو کړي، نو په شريعت باندې عمل ناممکن شو، تر څو چې امير نه وي، او د امير وظيفه دا ده چې د خلکو په منځ کې وحدت راولي، نو الله جل جلاله موږ ته په اعتصام بحبل الله، اتحاد او اتفاق باندې امر کړی دی، او لارې يې هم راته ښودلې ده چې د اتفاق او اتحاد لاره مو بيا دا ده چې الله پاک وايي چې:

اَطِيْعُوا اللّٰهَ وَاَطِيْعُوا الرَّسُوْلَ وَاُولِى الْاَمْرِ مِنْكُمْ (سورة النساء:٥٩)

«د الله، رسول او هغو کسانو اطاعت وکړئ چې ستاسې څخه د امر خاوندان دي.»

دا اولی الامر دي.

اوس نو دا د امير المؤمنين، يا مسلمانانو د امير يا د اسلام د خليفه يا د سلطان واجبات څشی دي؟ د خلکو په امير المؤمنين باندې او د امير المؤمنين په خلکو باندې څه حقوق دي، د دې پوهاوی د خلکو مسؤوليت دی، د علماوو ذمه واري ده، چې دوی خلکو ته پوهاوی ورکړي، ما تېرو ورځو کې کتاب کتلو، زمونږ د علماوو د شورا لايحه اوس راوتلې ده، نو مونږ په سر کې يوه مقدمه ور اچولې ده د علماوو د علم، د هغوی د اهميت او د هغوی د مسؤوليت په اړه په دې مقدمه کې يو تخريج راغلی دی، او دا حديث شريف د ابن ماجة حديث دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايي، نصېحت، دعوت، وعظ او کيسې درې کسان کوي، يو امير دی، بل مأمور دی، بل مرائي دی[3]، نصحيت به امير کوي ځکه د امير مسؤوليت دی چې د خلکو ذهن جوړ کړي او خلک په يو مسير باندې روان کړي او د الله جل جلاله دين پکې عملي کړي دا ټول رعيت چې دی دا د امير تر قيادت لاندې دی او د امير دا مسؤوليت دی چې دی راعي دی دا يې رعيت دی دا يې مسؤوليت دی چې حفاظت او ساتنه به يې کوي امير په اصل کې شپون دی، د ټولو مسلمانانو قيادت به امام کوي او ټول مسلمانان ده ته د رمې په حيثيت کې دي، نوموړی يې د ساتنې مسؤوليت لري او بل هېڅوک دا حق نلري چې دغه رمې ته ور نېږدې شي، دا يې خپله رمه ده چې څنګه يې ساتي، هغه به دی خپله مصالح پکې ګوري، په امير به نور څوک کار نلري تر هغه وخت چې په معصيت او بواه کفر باندې امر نه وي راغلی.

نو نصيحت امير کوي او دا يې شرعي حق دی، چې نصحيت وکړي، تبليغ وکړي وعظ وکړي دوهم مأمور دی، مأمور هغه نائب د امام دی چې امام ده ته وظيفه ورکړي وي چې خلکو ته دغه دعوت ورکړه، دغه تبليغ وکړه دغه وعظ وکړه، هغه به داسې تبليغ او دعوت

[3] عن عبد الله بن عمرو أن رسول الله - صلى الله عليه وسلم - قال: "لا يقص على الناس إلا أمير أو مأمور أو مراء". (رواه ابن ماجة)

او نصيحت کوي چې د دغه امير د مصلحت او د هغه د امر مطابق وي مخالف تقرير به نه کوي.

دريم مرائي دی چې تقرير او نصيحت کوي خو نه امير دی نه مأمور دی، دا نو بيا ريا کوي. علامه سندي رحمه الله په دغه حديث باندې شرحه کړې ده په هغه شرحه کې يې ليکلې دي، چې دا د امير مسؤوليت دی چې خلک متحد کړي، او يا يې د نائب مسؤوليت دی چې ده ورته امر کړی وي، دريم سړی اگر که په صحيح نيت باندې نصحيت کوي، خو کله کله د ده نصيحت تاوان او ضرر پېښ کړي چې د امارت او امير تر نظر لاندې نه وي تر گټې يې تاوان ډېر شي، ځکه دا سړی د امير مخالف لوري ته دعوت ورکوي، نو ما دوی ته وويل چې دا د علماوو مسؤوليت دی.

اوس الله پاک يو نظام راوستلی دی، امير راغی، امامت جوړ شو، خونه جوړه شوه، اوس يې د نړولو پرځای محکم کول پکار دي، عجيبه دا فتنه ويده شوه، اوس فتنه ويده شوې ده او دا د توقع خلاف ده، هر وخت چې د مسلمانانو ترمنځ توره لوڅه شوې ده بيا بيرته په تيکي کې نه ده اېښودل شوې، ليکن الله تعالی په افغانستان باندې دومره رحم وکړ چې الله پاک دا توره په تيکي کې ننباسله او فتنه ختمه شوه، د وطن له يو سر څخه تر بل پورې، هېڅ فتنه نشته، يوه لويشت ځمکه باندې څوک اختيار نلري، ټوله د امارت په اختيار، اطاعت او قيادت کې ده. زه کله کله وايم چې په ټول کې ژوند مې کله هم د جمعې لمانځه ته دومره عقيده نه ده شوې، لکه اوس؛ اوس مې د جمعې لمانځه ته عقيده سمه، اسلامي امارت ته مې عقيده سمه ده، ځکه چې دغسې اطاعت، حاکميت او امارت موږ په ژوند کې نه وو ليدلی. د امارت قيادت شرعي قيادت دی.

په دې وخت کې هم چې څوک ملاحظه کوي، او (د امارت) اطاعت او حمايت نه کوي نو خو کوښښ يې همدا دی چې دا فتنه بېرته راپورته کړي، نو اوس د مسلمانانو اتحاد او اتفاق د همدغه علماوو مسؤوليت دی، چې همدغه علماء به دا هرڅه ساتي.

نن چې علماوو دا کوم نصېحت خوښ کړی دی چې په دې فرمان باندې نصېحت کوي دا بلکل د ابن ماجه د حديث موافق دی، چې خلکو ته د امام د نظريې مطابق نصېحت کوي، د امام له نظريې سره خلک جوړوي او د امام اعزاز کوي د دې لپاره چې خلک يې اطاعت وکړي.

زمونږ يو کتاب دی چې اوس کار پرې روان دی او د افغانستان د ټولو ولاياتو د علماوو شورا ته مو استولی دی، له هغه ځايه څخه بېرته راغلی دی او هغوی خپل نظرونه وړاندې کړي دي، د هغوی هر ډول ملاحظات مو اصلاح کړل، دا کتاب د اسلامي نظام پېژندنې په نوم دی، د دې کتاب تاليف ما کړی دی او دا شيان مې ورته جمعه کړي دي، چا ويل چې د دې کتاب نسبت يو بل چاته وکړه خپله يې ځانته مه منسوب کوه، ما ويل چې پرېږده خلک يې وگوري چې دا زمونږ امير المؤمنين څه ليکلي دي، دا زمونږ د علماوو شورا دومره دقيق کتلی وو چې نقطه په نقطه يې څېړلې ده او دا يې ځکه دومره دقيق کتلی دی چې زما لخوا ورغلی و، دوی زيات شيان پکې لټولي وو (دقيق يې کتلی وو) چې زمونږ امير ته کومه کمزوري متوجې نشي، او په ما يې د رحم او شفقت نظر وو، الله تعالی دې دوی په دنيا او آخرت کې کامياب کړي، لکه زما شا مو چې تر اوسه پورې نيولې ده همداسې يې ونيسئ، زه هېڅ کار نه کوم، زه هغه مقصد ته چې علماوو کرامو د تعليم او تعلم له ابتداء څخه شروع پرې کړه وه چې اسلام به راځي، د اسلام لپاره يې دا خوارئ ايستلې دي، نن الله تعالی يو نظام راوستلی دی، په هغه کې دعوه د اسلام او شريعت ده، اوس د دې لپاره چې دغه دعوه په حقيقت باندې بدله شي نو تاسې علماوو سره ودريږئ، نو په دې کتاب

باندې يې ښه نظر کړی دی، هغه هرڅه اوس موږ اصلاح کړی دی، په هغه کې يوه خبره دا راغلې ده چې امير المؤمنين ښېګڼې بيانوئ، دا د دې لپاره بيانوئ چې د خلکو محبت ورسره پيدا شي، دا محبت يې ځکه ورسره پيدا کوئ چې اطاعت يې وکړي، اطاعت ته يې ځکه هڅوئ چې فتنه بنده شي او فتنه ځکه بندوئ چې فتنه خو د الله تعالی لعنت دی، او بندول يې بيا د الله تعالی رحمت دی.

څه وخت مخکې يو مدرسې ته لاړم، کله کله هلته د کار لپاره ځم، هلته خلک را غواړم ملايان يو يو وينم او روغبړ ورسره کوم، تېره شپه تللی وم او اراده مې وه چې نن شپه به د همدې مدرسې له ملايانو سره مجلس کوم، د خاص ځواک ځينې ملايان مې هم را وغوښتل، له دوی سره مې په آزاد مجلس کې دا خبره وکړه چې گورئ، ملا صاحبانو زه تاسې ته يوه خبره کوم، هغه دا چې د فتنې په دفع او بندولو کې ځانونه قرباني کړئ، سر ورکړئ او شهيدان شئ، ما ويل چې زه خپله واقعه درته بيانوم، کله چې شهيد امير المؤمنين ملا اختر محمد منصور تقبله الله، امير المؤمنين شو، نو زه زموږ د رهبري شورا په مجلس کې وم، کله چې ورسره بيعت وشو، نو هغه وويل چې دی (هبة الله آخندزاده حفظه الله) زما معاون دی، نو يې زه معاون شوم، بل يې دغه خليفه صاحب (سراج الدين حقاني) ته ويل يې چې دا زما معاونان دي، موږ چې هر څومره زاری وکړې چې نه کيږي، زه خو (يې خپله) بيخي نشم کولای، زه په څه نه پوهيږم او هسې د دې ملا صاحبانو په صف کې يم، نوم مې د ملا دی، خو ملا نه يم، خو فيصله وشوه چې بله خبره به نه وي، نو زه معاون شوم او خليفه صاحب هم معاون شو، دا سلسله روانه شوه، کله چې منصور صاحب شهيد شو، خبر راغی، ما ترجمه کوله. دغه د معاونت په وخت کې مې دوره هم وکړه بيا مې وروسته د برات په وخت کې ترجمه شروع کړه، نو ترجمې ته تلم، اودس مې وکړ چې خبر مې واورېدلو چې منصور صاحب شهيد شوی دی، (حيران شوم) چې دا څنګه خبره ده،

د باندې ووتلم معلومات مې وکړل، خلکو ويل چې داسې آوازې ګرځي نو چې څنګه ده؟! هغه ترجمه راځخه پاتې شوه، پرېشانه شوم، فکر مې خراب شو، چې دا څنګه کيسه وشوله، خو بالآخره هغه واقعه واقيعت شوه، نو مې دا ملګري را وغوښتل چې زر يو امير ودروئ، څو خلاء او تشه رانشي او فتنه رانشي، نو دا ملګري کښاستل چې امير ودروي، کله چې سره کښاستل او خبره راشروع شوه نو ويل يې چې له ده (امير المؤمنين شيخ صاحب) سره بيعت وکړئ، بس خبره ودرېده او چې هر څو زاړه مو وکړې نه کېده، نو ما قبوله کړه، «سدا لباب الفتنة» يا د فتنې د دروازې د تړلو لپاره مې قبوله کړه، ځکه را باندې فرض عين شو، تاسو علماوو ته معلومه ده چې که يو سړی د امير له وفات څخه وروسته دبيعت لپاره مشخص شو، په هغه باندې فرض عين ګرځي سدا لباب الفتنة، نو په همدې نيت باندې ما قبوله کړه او حالات هم داسې دي، چې زموږ امير المؤمنين امريکايانو په ډرون باندې شهيد کړی دی، بدن يې ور وسوځولو او دا مو سل په سل کې يقين وو چې د بل امير به هم ور سوځي، زما (بدن) به هم سوځي خو پروا نکوي، زما بدن د وسوځول شي خو دا مسلمانان د له فتنې څخه وژغورل شي، نو مې دا کوښښ وکړ چې په خپل سر باندې دا مسلمانان وساتم، که زه شهيد کيږم بل به راپورته کيږي که هغه شهيد کيږي بل به راپورته کيږي، دا قرباني به ورکوي.

اوس درته وايم چې زما دا سر اوس هم، په هغه وخت کې هم ما د مسلمانانو د حفاظت لپاره وقف کړی دی، چې زه په دې باندې د مسلمانانو حفاظت وکړم، قسم په الله که خپل سر په مسلمانانو وساتم زه په مسلمانانو سر نه ساتم، ترڅو پورې چې ژوندی يم زما په سر مسلمان ساتل کيږي، زه دا خپل سر نه دريغوم، او زما به دا عهد درسره وکړم، چې زه به خپل سر په مسلمانانو نه ساتم چې د خپل حاکميت لپاره جنګيږم، او مسلمانان د نورو مسلمانانو په مقابل کې جنګوم، دا کار هم په الله قسم که وکړم، خدای د زما په قيادت کې

دغه حالت نه راولي، چې زه به د مسلمانانو سره جنګيږم د خپل قيادت لپاره به جنګيږم، يو هغه د شريعت حکم دی چې د تغلب او د خوارجو او بغاتو مسئله ده دا خو ځانته ده، زه به د خپل حاکميت لپاره دا جګړې ونکړم لکه علماوو چې وويل چې کله د روسانو پر خلاف جهاد کامياب شو، بيا خلکو د خپلې چوکۍ او خپل حاکميت لپاره جګړه کوله، امارت نه وو، هلته امير نه وو، هره يوه د خپلې چوکۍ لپاره جنګ کولو، يعني په مسلمانانو يې ځان ساتلو په مسلمانانو يې خپله چوکۍ ساتله، چوکۍ يې د مسلمانانو په وينو باندې پيدا کوله، نو دې ملايانو ته ما وويل چې ګورئ ځوانان ملايان ياست، د فتنې په دفع کې دا خپل سر قرباني کړئ په خپلو سرو دا مسلمانان وساتئ، او د فتنې د دفع لپاره کار وکړئ، هغه په تاسې علماوو باندې کيږي، که دغه علماء سره متحد شي او خبره يې يوه شي، د دې په مقابل کې نه بيا دنيا ځواب لري او نه بيا څوک د دې قوت مقابله کولای شي، او د الله جل جلاله نصرت لکه اوس چې ملګری دی دا به تر آخره ملګری وي.

إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ (سورة الرعد:١١)

«حقيقت دا دی چې الله د هېڅ قوم حالت نه بدلوي، تر څو پورې چې هغوی خپل اوصاف نه وي بدل کړي.»

چې تغير رانشي، الله تغير نه راولي، نو ستاسو د علماوو وظيفه اوس دغه ده چې د دې اسلامي امارت تر شا به محکم دريږئ، د اسلامي او شرعي نظام کاميابه کول نن ستاسې مسؤوليت دی، خلکو ته ذهن ورجوړ کړئ، عامو خلکو ته، مسؤولينو ته، وزيرانو ته، واليانو ته ذهن ورجوړ کړئ، نصيحت ورته وکړئ، د چا له ملامتيا څخه مه وېريږئ، تاسې علماء کرام ياست، په رد المختار کې دا مسئله راغلې ده، وايي چې که چېرې يو مجاهد په کافرانو باندې د حملې کولو اراده وکړه او د ده يقين وو چې وژل کيږي او شهيد کيږي خو

په کافرانو کې څه اثر نشي کولای، نو هلته وايي چې دا حمله ورته جواز نلري. او دا سړی دې حمله نه کوي، بل که چېرې يو سړی له منکر څخه نهی او منع کول کوي او دا يې يقين وي چې مړ کېږي، وژني يې، دا يې هم يقين وي چې کار اثر نه کوي، نو اوس دلته بايد دا نهی او منع کول وکړي کنه؟ (نو هلته ليکل شوي چې) ودې کړي. اگر چې دا امر بالمعروف او نهی عن المنکر خو د مسلمان کېږي، وايي چې مسلمان دې له منکر څخه منعه کړي که څه هم دی په دې لاره کې وژل کېږي، عزيمت يې همدا دی که څه هم د خوله پټولو رخصت شته دی ورته، او که په دې لاره کې ووژل شي، نو د بهترينو شهيدانو څخه شمېرل کېږي، ما په درس کې طالبانو ته ويل چې تاسې د شهادت په لټه ياست خو دغه دی شهادت.

او ته ملا، مولوي صاحب چې ته په عزيمت باندې لاس ونه نيسې په رخصت پسې لاړ شې نو دا عوام به څه کوي؟ ولې په عزيمت باندې لاس نه نيسې؟ زه امير يم چې په رخصت باندې لاس نيسم، رخصتونه غواړم، نو دا عزيمت به څوک راولي؟ تاسې علماوو ته معلومه ده امام بخاري صاحب څو بابه ترې، يو باب دا دی چې د بېړې په حالت کې سړی چابک شي[4] په وېره کې يوازې وتل چې د دښمن څخه د خوف حالت وي او يوازې وځي، د دې څه حکم دی؟ په دې کې مسلسل حديثونه د نبي کريم صلى الله عليه وسلم حديثونه راوړي، وايي چې په مدينه منوره کې يو وخت د شپې دا غږ وشو چې د دښمن لخوا څخه د څه خطر احساس کېږي، وايي چې دا مجاهدين سره راووتل، آسونه يې هم را وايستل چې هغه طرف ته لاړ شي، (گوري چې) نبي صلى الله عليه وسلم له هغه خوا څخه را روان و، د ابو طلحه په لوڅه شا آس باندې سپور و، په غاړه کې يې توره ده او

[4] بَابُ السُّرْعَةِ وَالرَّكْضِ فِي الفَزَعِ

خلکو ته وايي چې مه وېريږئ! مه وېريږئ! وايي دا امام د مسلمانانو دی او رسول الله صلی الله علیه وسلم دی د بېړې او ډار ځای ته له ټولو څخه مخکې ورغلی دی، دلته ابن بطال صاحب چې د بخاري شریف شارح دی، هغه وايي چې د دې ټولو تراجمو څخه دا معلومېږي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ته الله څومره غیرت ورکړی و، او الله تعالی ورسره د عصمت وعده کړې وه.

وَاللهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ(سورة المائدة:٦٧)

«الله د خلکو له شر څخه ستا ژغورونکی دی»

دا چې د هغه صلی الله علیه وسلم لوړ مقام و، الله تعالی د نصرت وعده ورسره کړې وه، د نورو امیرانو سره يې نه ده کړې، نو وايي پکار دی چې د مسلمانانو امام په خپل ځان باندې يو څه بخل وکړي، داسې نشي لکه نبي صلی الله علیه وسلم او د بېړې او ډار ځای ته لاړ نشي، په دې کې به د مسلمانانو لپاره شفقت وي ځکه که دغه امیر لاړ شي، د مسلمانانو په منځ کې به بیا فتنې رامنځته کېږي نو باید چې ځان وساتي، عمدة القاري هم د د همدې ابن بطال قول را نقل کوي، نجاح القاري هم دا قول را نقل کوي او فیض الجاري بیا وايي چې په دې کې لږ فکر او تأمل پکار دی، هغه يې نه پریږدي او ورته وايي چې ته مخکې شه، نو اوس به امیر هم مخته روان وي عالم به هم مخته روان وي او په عزیمت باندې به لاس ټینګوي اوس که رخصت ته سره لاړ شو خو دا دین پټېږي، او دا مشکل چې نن موږ ورسره مخ یو او خلک په دین باندې نه پوهیږي دا د دین د پټوالي نتیجه او لامل دی، چې موږ دین نشوای ښکاره کولای.

د جهاد يوه ثمره، فايده او هدف چې مور په لاس راوړو دا وو چې د اسلام اظهار مور ته آسانه شو، دا د اسلامي احکامو د بيان او ښکاره کولو موانع د جهاد په برکت باندې پورته شول، اوس ضروري ده چې علماء د اسلام او شريعت احکام خلکو ته ورسوي.

ماته يو طالب راغی په فراه کې د پرچمن په نوم ولسوالي ده چې ډېره لرې او په غرو کې پرته ده، ويل چې دلته خلکو ويل چې مور ته يوه مدرسه راجوړه کړه، ما ويل چې هله زر کوه، پورته شه او ځان ورسوه، او د معارف واله ته مې وويل چې يقيناً دا خلک په مور باندې حق لري، ماته تر ټولو ډېر خوند دا راکوي چې د هر غره هرې شيلې ته دغه دين ور ورسوو او چې دا مسؤولين په هغه ځای کې خلکو ته مدرسه ورجوړه کړي او ديني تعليم ور ورسوي چې د غره هغه آخري نقطه ده. اوس د دغه وخت دی دا ورسوئ، ستاسې اوس يوه ذمه واري او مسؤوليت دی، او بيا هغه طالب لاړو، بيا يې راپور راته راوړو، دغه ولسوالي (پرچمن) دوې حصې دي په دواړو برخو کې مو مدرسې او مسجدونه ورته جوړ کړل، اوس چې څوک راشي چې په هغه شګو کې (مدرسه جوړوو) زه ورته وايم چې لاړ شه (جوړه کړه).

ابله ورځ د کندهار د معارف پخواني رئيس نقشبندي صاحب ته مې ويل چې لاړه شه هلته د رېګ په منځ کې مدرسه جوړه کړه، نو لاړو هلته يې مدرسه جوړه کړه، بيا ماته رحماني صاحب چې د دې مدرسې لپاره يې اکمالات کول راته وويل چې يوه ورځ ورغلی وای دا مدرسه د ليدلې وای، نو ما ويل چې راځه ورشو، روان شوو او د رېګ منځ ته لاړو، ماته يې عجيبه خوند راکړ، خلک مو را وغوښتل خلک هم ډېر خوشحاله وو، ويل چې خدای مور ته داسې د رحم په نظر باندې وکتل، زمور عزت يې وکړ او مدرسه راته جوړه شوه. ورپمه ورځ يې مهتمم راغلی وو چې په همدې رېګونو کې ۲۵ طالبان ليليه اوسيږي، ويل

چې يخ دی، ما ورته ويل چې بس زه بوتې او لرګي په موټر کې دروړم، اکمالات مو کوم، الله پاک دې موږ ته توفيق راکړي چې موږ دا دين او اسلام ورسوو.

علماء کرامو نن د دې وخت دی چې دين خلکو ته ورسول شي، د خلکو ذهن جوړ شي، امارت ور وپېژندل شي، اسلام ور وپېژندل شي. شريعت او د هغه عملي کول د دې سبب دی چې د مسلمانانو په منځ کې وحدت او اتحاد او اتفاق راشي.

ماته ابله ورځ د کندهار د اطلاعاتو او کلتور رئيس وايي چې زه د ترانه خوانانو لپاره يو سيمينار جوړوم، او همدغه تر سلو زياتو ترانه خوانانو ته د امر بالمعروف قانون د درس په ډول ورته وايم، ما ورته ويل چې ته خو تنها د کندهار څخه ترانه خوانان را غواړې دا مشهوره مشهوره (د نورو ولايتونو) هم را وغواړه، نو ويل يې چې اول يې کندهار کې دا سيمينار جوړوو که نتيجه يې مثبت وه نو وزير صاحب راته ويلي دي چې بيا يې په ټولو ولايتونو کې ورته جوړوو، نو ما ورته وويل چې په کندهار کې يې چې کوې نو دغه مشهوره مشهوره ترانه ويونکي هم را وغواړه، ويل غرض مې دا دی چې دا زموږ ترانه ويونکي خو اوس په دغه قوانينو باندې په اجمالي توګه پوه دي، چې دا ۱۷ مه ګڼه فرمان دی لکه اوس چې يوه مولوي صاحب يوه مقاله پرې ليکلې وه، الله جل جلاله يې دې په ځوانې او علم برکت واچوي، ويل چې دا خو اوس خلکو اورېدلي دي خو تفصيلي دغه خلک نه دي پرې خبر، نو موږ دا او د امر بالمعروف قانون، د شاعرانو قانون او دوه نور کتابونه ورته د سبق په شکل وايو، ما ويل چې زه (امکانات) درکوم او دفتر کې مې مولوي عبدالولي صاحب ته وويل چې زر يې پېشنهاد ورمنظور کړه چې دا کار وکړي، الله تعالی د دوې ته توفيق ورکړي چې د خلکو ذهن جوړ کړي، په نظم او نثر کې د دې ضرورت دی چې اوس د اسلامي نظام حمايت وشي، د دې شاعرانو او ترانه خوانانو لېست زما سره شته زما څخه ملاقات غواړي خو تر اوسه ما اجمالي ملاقات نه دی ورسره کړی، ما ويل چې په دې

شرط ملاقات درسره کوم چې تاسې دا فرمانونه او پيغامونه په خپلو شعرونو او ترنمونو کې راولئ، دوی ته مې قانون هم جوړ کړی دی، ترنم کوونکو ته مې وويل چې تاسې ته مې قانون جوړ کړ، چې مخکې چا داسې کار نه وو کړی او اوس مې تاسې قانوني ترنم کوونکي کړئ، دغه ترنم کوونکو خو د جهاد په دوره کې هم ډېرې قربانۍ ورکړې، خلک يې جهاد ته رابلل، زمونږ په جلسو کې به خلک د فقير محمد دروېش شعر ته په تمه ناست او غوږ نيولی و، مولانا عبدالغني صاحب رحمه الله يوه وخت په يوه جلسه کې بې نظمي کوونکو طالبانو ته وويل چې کښېنئ اوس فقير شعر درته وايي، نو طالبان آرام شول، د دې ترانه ويونکو ترانو ته خلک دومره غوږ نيسي چې زمونږ تقرير ته دومره غوږ نه نيسي، نو چې الله تعالی په تاسې کې دا صفت پيدا کړی دی نو د دين خدمت وربانديې وکړئ، کعب بن مالک، حسان ابن ثابت، عبدالله بن رواحة رضي الله تعالی عنهم د رسول الله صلی الله عليه وسلم شاعران وو، کعب بن مالک د اوس قبيله په شعرونو او ترنم باندې مسلمانه کړه، نو تاسې ته پکار ده چې يو ښه تاريخ وگټئ، په دغه ترنم باندې کافر مسلمان کړئ، مسلمانان خو بيخي اصلاح کړئ، اوس چې مولوي سجاد صاحب دا شعر ووايه دا ډېر مؤثر شعر يې وويلو.

نو زه وايم چې دغه علماء دا ځوانان علماء چې الله پاک ښه استعدادونه ورکړي دي او ځوانان هم دي، قوت هم لري لکه اوس چې دغه مولوي صاحب په دريمه ماده باندې دومره تحقيق کړی وو، دا چې ټول داسې متوجې شي او علم خپور کړي، نو الله تعالی يې دا کوښښونه نه ضايع کوي.

ماته دوې دري ورځې مخکې يو ملا راغی او ويل چې دا لوحه مې چې کله لوسته نو داسې تبه مې شوه، بدن مې خولې شو او ويل مې چې دا آخره زمانه کې هم علماء دومره متوجې دي، وايي ډېر خوند يې راکړ او هلته مې الله تعالی ته سوال وکړ چې الله پاکه!

دغه ملايانو کې ما هم حساب کړې او که مې وس ورسيږي زه به شرکت درسره وکړم، بيا پرون موږ ناوخته حرکت وکړ، چاته مې وويل چې تاسې هغه ملا ولټوئ چې راسره ملګری يې کړو خو هغه يې پيدا نکړ.

دغه د اتحاد، اتفاق او د امارت د استحکام غږ ټولو مسلمانانو ته خوند ورکوي، او هر هغه چاته به دعاوې کيږي څوک چې د فتنې مخه نيسي، زه دې مسؤولينو ته وايم چې د الله په خاطر کلک ودريږئ اوس د دې نظام استحکام وکړئ، پام کوئ چې کمزورې خبره درڅخه ونه شي، اختلاف درڅخه رانشي، او بل څه ونه وياست، هر څه چې درته راغلل په سر سترګو باندې يې منئ، نو د امير حيثيت او مأمور او رعيت حيثيت تاسې علماوو ته معلوم دی، نور خو چې هرڅه بيان پرې کيږي دا د زړه او باطن معامله ده، الله تعالی مو دې په دغه امتحان کې کامياب کړي، الله تعالی د ټول علماء او مجاهدين کامياب کړي، الله تعالی دې دا نظام کامياب کړي او الله دې توفيق راکړي چې د اسلامي نظام حق هغه ډول اداء کړو څنګه چې د هغه حق دی.

الله تعالی د زمونږ خاتمه په ايمان کړي، له فتنو څخه مو د الله وساتي، الله تعالی دې په مجاهدينو او علماوو کې داسې څوک نه پيدا کوي چې د فتنې سبب شي، هېڅوک دې الله تعالی داسې نه ګرځوي چې د فتنې نسبت ورته وشي، الله يې د دې داسې جوړ کړي چې د فتنې د بندونکي نسبت ورته وشي، الله د موږ له فتنو څخه وساتي او الله دې دا نظام مستحکم کړي، الله تعالی د شريعت حاکم کړي او د ناکامو امتحانونو څخه د الله تعالی موږ وساتي، زه همېشه دا دعاء کوم چې يا الله پاکه! زمونږ په علماوو کې داسې څوک مه پيدا کوې چې د فتنې سبب جوړ شي، په مجاهدينو کې داسې څوک مه پيدا کوې.

دا د اطاعت مسئله ده، زه هم په همدې باندې غږيږم چې اطاعت کوئ يو حيثيت به مې د مشر وي، چې زه مشر يم، بل حيثيت مې د ملا دی، د دې څخه مخکې زه ملا وم نصحيت مې کولو او خلکو ته مې د شريعت تشريح کوله، اوس هم د هغه ملايی په صفت ځان مکلف بولم دا تشريح کوم او خلکو ته وايم چې اطاعت کوئ.

علماوو ته هم وايم، علماء تر ما مشران دي خو اوس زما مسؤوليت دی کنه، زه مجبور يم چې هغه لاره چې زما په نظر مصلحت دی هغه به ده هم وايم چې په دغه لاره ځه، او تاسې ته هم وايم چې نصيحت کوئ د مؤمنانو امامانو ته نصيحت کوئ، ماته هم نصيحت کوئ، په کاغذ يې راته راليږلی شئ، په خصوصي ملاقاتونو کې يې راته ويلئ شئ.

نو ډېر کوښښ به کوئ، دا وحدت ساتئ، نصيحت کوئ خو عيبجن کول مه کوئ، الله د خير درکړي، خو زما سره به دا وعده کوئ چې نصيحت به کوئ، امام شافعي رحمه الله وايي:

من وعظ أخاه سرا فقد نصحه، و من وعظه علانية فقد فضحه.

«چا چې خپل ورور ته په پټه نصيحت وکړ، په حقيقت کې يې خير خواهي ورسره وکړه او چا چې هغه ته په ښکاره (د خلکو په مخ کې) نصيحت وکړ، نو په حقيقت کې يې رسوا کړ.»

او د مجموع الزوائد حديث دی تاسې ته معلوم دی، چې که د سلطان څخه دې ناخوښ څه وليدل تر لاس يې ونيسه او نصيحت ورته وکړه که يې درسره ومنله نو ښه دی.

نو دا وعده به کوئ چې نصيحت به هم کوئ او د فتنې د مخنيوي کوښښ به هم کوئ، دا دواړه به کوئ، په عام مجلس کې به قطعاً مخالف نظر نه پورته کوئ، ځکه که چېرې فتنه راپورته کيږي نو ما او تاته يې تکليف نه رسيږي بلکې عام خلک پکې تکليفيږي، په دغه

کابل کې چې فتنې وې، دا خلک سره جنګېدل، د دوی مشران تراوسه ژوندي دي دوی به کرار ورته ناست وو، دا نور مسلمانان به تر پښو لاندې کېدل. لکه دغه ساجد صاحب چې په خپل شعر کې وويل چې نور به يتيم نه ژړېږي. يا الله! زمونږ په زمانه کې يتيم مه ژړوه، يا الله زمونږ په زمانه کې ښځې مه کونډې کوه، يا الله زمونږ په زمانه کې بيا د مسلمان پرخلاف د مسلمان توره مه استعمالوه، يا الله مونږ د مسلمان په مقابل کې مه استعمالوه، الله تعالى د مونږ د کافر په مقابل کې استعمال کړې.

زمونږ يو دښمن دی چې هغه کافر دی، مسلمان زمونږ دښمن نه دی، زه دغه مسلمانانو ته وايم، افغانانو ته وايم، تاسې علماء هم ورته وياست، دغه له امريکايانو سره چې مذاکرات روان و، د دوی اشارې دې ته وې چې دوی ځي، دلته يې دا نور رامخته کړي وو، زه په دې کې فکر وړی وم چې په دې خوشحاله شم چې امريکايان لاړل، نو له بلې خوا خو دا خلک (د پخوانۍ جمهوري اداړې لاسپوڅي) خو به مونږ ته را پاتې وي بيا به زمونږ او دوی جنګ وي سره، اوس خو چې دوی خلط او ګډ وو، نو مونږ به کافران وژل او دوی به د تترس په شکل کې وژل کېدل، اوس خو به دوی قصداً وژنو او دا زمونږ لپاره لويه خبره ده، مونږ دا کوښښ وکړ چې کله مونږ ته معلومه شوه چې دا امريکايان وځي، نو په دې وخت کې چې دوی جنګ ته ځان آماده نکړي مونږ د عفوې اعلان ورته وکړ.

گورئ! افغانان ياست، تاسې شل کاله د امريکايانو سره په ځنګ کې ولاړ واست، سخت ظلمونه مو وکړل، خو عفوه ده، عفوه ده، عفوه ده، نور د کافر په ځنګ کې مه دريږئ ترې را واوړئ، زمونږ له تاسې سره قصدي دښمني نه وه، زمونږ مقصودي دښمني له دې کافره سره وه، تاسې به طبعه کې ورسره روان واست، اوس چې کافر لاړو ستاسو سره مقصودي دښمني نه کوو.

اوس هم ورسره دښمني نه کوو او ورته مو عفوه ده، راشئ خپل ژوند وکړئ، که حکومت او چوکئ غواړئ نو هغه په استعداد او اهليت باندې روان دي که چېرې يې تاسې اهل ياست تاسې ته يې درکوو. که يې بل څوک اهل وو، بل چاته يې ورکوو، دا خو تاسې ته هم معلومه ده چې نا اهله خلکو ته چوکۍ ورکول د ټولو رعيت سره ظلم دی، نو اهل ته به ګورو، استعداد ته به ګورو، تاسې هم داسې مه کوئ چې په چوکۍ باندې جنګ کوئ، علماء بايد دا ذهن د خلکو جوړ کړي چې دغه چوکۍ مه غواړئ. نبی کريم صلی الله عليه وسلم فرمايي چې هرڅوک چې چوکۍ او مسؤوليت غواړي موږ يې هغه ته نه ورکوو، خو دا اوس پکار ده چې خلکو ته وويل چې دا خو ناروا دي دا په دين کې ناروا دي په شريعت کې ناروا دي، اوس راشئ که تاسې استعداد درلود در به يې کړو که مو نه درلود نو تاسې يې بيا مه غواړئ دا خو ناروا ده.

را دې شي موږ له دوی سره په پخوانيو جرمونو حساب نه ورسره کوو نوي جرمونه د دوی نه کوي، بيا د فتنې نه راپورته کوي. مسلمانان ښه آرام شوي دي، څه کوئ چې بيا دا فتنې راپورته کوئ بيا په افغانستان کې جنګونه راپورته کوئ او هېڅوک په افغانستان کې فتنه او جنګ نه غواړي، نه د مسلمانانو په منځ کې کورنۍ جګړې غواړي.

او ټول افغانان له توپير پرته د اسلام تر چتر لاندې او د شريعت مطابق د خپله زنده ګي کوي، دلته هېڅ فرق نشته، نه ژبنی فرق او نه هم منطقوي فرق شته، په دنيا کې چې هر چېرې مسلمانان دي په ما باندې خو دا فرق نلري چې (چېرې اوسي) چې هر چېرې مې دوی ته خير ورسيږي زه به خير ور رسوم، ځکه چې دا خو مسلمانان دي، نو زموږ نظام اسلامي دی د اسلام د اصولو مطابق به هر چاته حق ورکول کيږي، نه به فرق کيږي نه به توپير کيږي، نه به د ژبې توپير کيږي. دا ختم کړئ! دا کار هم په تاسې علماوو باندې کيږي.

عصبيت، تفرقه، منطقه پرستي، تنظيم پرستي او ډلبازي ختمه کړئ، په دې امت باندې ورحمېږئ همدا په دې امت باندې رحم دی، چې دا شيان ټول ختم شي او دا ټول کارونه په تاسې علماوو باندې کيږي که چېرې يې تاسې علماء وکړئ.

او الله جل جلاله دې د دغه مجلس جوړونکو او د پوهنتون مسؤولينو ته هم خير ورکړي، کور يې ودان، الله د اجر عظيم ورکړي چې دا کار يې کړی دی.

زه يوه ورځ د کندهار پوهنتون ته ورغلم، زه خو ګرځم او دا فضا وينم، بيا دوی اسرار وکړ چې درسره وينو ما ورسره ومنله نو راغلل دا ځوانان او محصلين وو، زه يې استادانو ته انتظار وم، خو هغه ملايان راتلل، سپينې سپينې لنګوټې يې پر سر دي تورې ږيرې يې دي، يوه ته ما وويل استادان تر څو راځي لږ قرآن شريف ووايه، نو يې نبه قرآن شريف ووايه، نو مې خبرې ورته شروع کړې، ما ورته ويل چې دا ستاسې عصري علمونه د ديني علمونو خادمان دي، تاسې به دې ديني علمونو خدمت په عصري علومو سره کوئ، او ستاسې دا علمونه چې د کسب علمونه دي دا د اسلام دې دين د خدمت لپاره دي، تاسې به يې په دې نيت باندې زده کوئ چې په دې باندې د دين خدمت وکړئ د مسلمانانو خدمت پرې وکړئ، الله تعالى به په دې نيت تاسې ته اجر درکوي، خو مهم دغه ديني علم دی دا به تاسې په خپل ځان کې راولی، عقيده، اسلام او د دين ضروريات به زده کوئ، بيا دا علم وکړئ، مسلمانانو ته خدمت وکړئ، دا د مسلمانانو خدمت څومره لوی اجر او ثواب لري په صحيح نيت باندې يې وکړئ، نو له خبرو وروسته مې ويل چې دا استاد يې رانغلل نو دوی ويل چې همدا سپينې لنګوټې واله يې استادان وو، نو ما ويل چې دا خو ملايان وو...!

زه په دې نيت ورغلی وم چې ما دغه شيخ مولوي نداء محمد صاحب ته چې خدای د خير ورکړي، علماوو او د پوهنتون استادانو ته د هم الله خير ورکړي چې معنوي اصلاحات يې راوستلي دي، هغه ته مې ليکلې وو چې ما خو تاته ويلي چې په دې پوهنتونونو کې سيرت او صورت اصلاح کړه تا څومره دغه کار کړی دی؟ نو هغه راپور رالېږلی وو چې په فلاني پوهنتون کې دومره فيصدي ده په فلاني کې دومره ده، او په کندهار کې لويه فيصدي ده. نو چې دوی دا راپور وويلو ما ويل چې دا راپوره همدلته کېږده او ځئ چې لاړ شو (چې په عملي توګه يې ووينو) نو ۱۲ يا يوه بجه وه ورغلم پوهنتون ته، ملګرو ته مې وويل چې تاسې بيروبار مه جوړوئ زه ناپامه په دې پوهنتون کې ګرځم او وينم يې. زه چې ورغلم دوی په ما وپوهېدل، له څه کارونو ورسته مې ورسره ملاقات وشو نو ښې لنګوټې او ږيرې يې وې، ډېر نيت مې پرې ښه شوی دی، اوس چې نصاب ورته جوړ دی، علماء ورته مقرر شوي دي، او اصلاحات پکې روان دي، نو رب العالمين خو يې دې اصلاح کړي، نو اوس په دغه اسلامي نصاب باندې چې دا علماء کېناستل او د شيخ صاحب عبدالحکيم په مشری يې اصلاحات وکړل الله تعالی د هغوی ته اجر ورکړي، درې مياشتې يې خدمت وکړ او دا خدمت نه ضايع کېږي الله تعالی يې د قيامت په ورځ د نيکو اعمالو په تله کې درته اچوي.

د خاص ځواک مجاهدينو ماته وويل چې موږ به د (کندهار) په عيدګاه کې د جمعې لمونځ کوو، هلته د پوهنتون محصلين هم راځي ابله ورځ يې راته وويل چې د پوهنتون محصلينو ويلي دي چې ۷۰۰ لنګوټې به راکړئ، موږ لنګوټې ترو او پرته له لنګوټې لمونځ سم نه دی، ما ويل چې شاباس، آفرين، لنګوټې مو ورته واخيستې او اوس يې ترې، بيا يې هم ورته اخلو، که د دغه پوهنتون (کابل پوهنتون) محصلين هم لنګوټې غواړي نو لنګوټې يې

پر ما، شيخ صاحب (نداء محمد نديم) ته به زه ووايم چې د هر پوهنتون محصلين چې لنګوټې غواړي او تړي يې نو لنګوټې زه ورته اخلم.

لنګوټه خو ښه شی ده، د انبياء کرامو او رسول الله صلی الله عليه وسلم سنت او طريقه ده او ږيرې مبارکې د هم نه خريي، ږيرې خو د ټولو انبياء کرامو سنت دی، او خريول يې ناروا او حرام دي، او دا پوهنتونونه بايد داسې جوړ شي چې د بازار خلکو ته دغه محصلين نصيحت وکړي، دوی بايد خلکو ته ووايي چې ږيره پرېږده، ځکه چې خريول يې حرام دي، تر قبضه کمول يې حرام دي.

اوس خو دې الله پاک دا اصلاحات کامياب کړي، اصلاحات روان دي د دې علماوو برکت دی، د شيخ صاحب د کوښښونو نتيجه ده او زه هم ورځم، په مجلس کې مې ورسره شرکت وکړ، ورسره يوځای شوم اوس هم د دوی کوښښ دی چې زما سره ملاقات وکړي، دوی زما خلک دي زما نظام به را کاميابه کوي، دا اسلامي نظام به را کاميابه کوي، تاسې ته دا اميد لرو، دا پوهنتون چې ستاسو لپاره جوړ شوی دا د دې لپاره چې تاسې به دغه نظام او د افغانستان مسلمانانو ته نفع او ګټه رسوئ او د دې اسلامي نظام کاميابي به کوئ، مونږ درسره يو، هم امکانات درته برابروو، هم اعاشه درکوو، هم معاش درکوو، هم کتاب درته برابروو، هم مو نور خدمت کوو خو تاسې به هم په صحيح نيت او ښه اخلاص سره (کوښښ کوئ). تاسې به آينده د دې نظام چلوونکي ياست په مادي طرف کې به تاسې دا نظام چلوئ، په معنوي طرف کې به علماء کرام وي، په امنيتي طرف کې به مجاهدين وي، نو دا به په ګډه باندې د اسلام جامعه وي دا به چلوئ دا به دنيا ته ځي، تاسې د ټولو مسلمانانو نماينده ګان ياست يوازې د افغانستان نه ياست.

نو الله دې نور زيات توفيق هم درکړي، الله دې خير درکړي نور به دا خبره را مختصره کړمه.

والصلاة والسلام على خير خلقه محمد وآله وصحبه أجمعين

وآخر دعوانا أن الحمد لله ربّ العالمين!

★★★★★

د متن له منځه:

اوس الله پاک یو نظام راوستلی دی، امیر راغی، امامت جوړ شو، خونه جوړه شوه، اوس یې د نړولو پرځای محکم کول پکار دي، دا فتنه عجیبه ویده شوه، اوس فتنه ویده شوې ده او دا د توقع خلاف ده، هر وخت چې د مسلمانانو ترمنځ توره لوڅه شوې ده بیا بیرته په تیکي کې نه ده اېښودل شوې، لیکن الله تعالی په افغانستان باندې دومره رحم وکړ چې الله پاک دا توره په تیکي کې ننباسله او فتنه ختمه شوه، د وطن له یو سر څخه تر بل پورې، هېڅ فتنه نشته، یوه لویشت ځمکه باندې څوک اختیار نه لري، ټوله د امارت په اختیار، اطاعت او قیادت کې ده.

بُت شکن

د فاتح سلطان محمود غزنوي رحمه الله په یاد کې

یوه اسلامي، دعوتي او فکري اداره